

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 7/2007 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 7 § i barnbidragslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 september 2007 en proposition med förslag till lag om ändring av 7 § i barnbidragslagen (RP 75/2007 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Lagmotion

I samband med propositionen har utskottet behandlat

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av 7 § i barnbidragslagen (LM 62/2007

rd — Tarja Filatov /sd m.fl.). Motionen remitterades till utskottet den 27 september 2007.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- jurist Pirjo Kainulainen, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Eva Ojala, Folkpensionsanstalten.

Dessutom har utskottet fått ett skriftligt utlåtande från Förbundet för ensamförsörjare och föräldrar med gemensam vårdnad.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Regeringens proposition

Regeringen föreslår att barnbidragslagen ändras så att barnbidragets ensamförsörjartillägg höjs från nuvarande 36,60 till 46,60 euro per barn och kalendermånad.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2008 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen är tänkt att träda i kraft den 1 januari 2008.

Lagmotion

I lagmotion LM 62/2007 rd föreslår motionärerna att barnbidraget för det första barnet höjs med 10,50 euro per kalendermånad, alltså till samma belopp som barnbidraget för det andra barnet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och annan information finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförsla-

get utan ändringar, men med följande anmärkningar.

Propositionen grundar sig regeringsförklaringens utfästelse att minska barnfamiljernas

fattigdom och ingripa i ojämlikhetsutvecklingen genom att förbättra barnfamiljernas ekonomiska villkor. I detta syfte föreslår regeringen i linje med sitt program att barnbidragets ensamförsörjartillägg höjs med 10 euro per månad från ingången av 2008. Lagändringen bedöms öka utgifterna för barnbidrag med 18,8 miljoner på årsnivå.

Ungefär 25 procent av ensamförälderfamiljerna, dvs. 30 000 hushåll, måste enligt uppgift söka utkomststöd. Det är bra att ensamförälderfamiljerna får det bättre, menar utskottet. Men samtidigt vill utskottet påpeka att lagändringen inte leder till större disponibla inkomster för de barnfamiljer som får utkomststöd, eftersom barnbidragen vägs in när utkomststödsbeloppet räknas ut. Utskottet har i flera sammanhang poängterat att ett av målen med den sociala tryggheten är att försörjningen i sista hand, dvs. utkomststödet, ska spela en mindre roll för hushållens inkomster.

Enligt regeringsförklaringen är målet med reformerna i arbetslivet och inom den sociala tryggheten att garantera en tillräcklig och heltäckande social trygghet för alla. När den sociala tryggheten ses över gäller det enligt utskottets mening att fundera på hur barnfamiljer som le-

ver på utkomststöd kunde få det bättre. Utskottet anser att systemet bör ändras med det snaraste för att utkomststödstagarna ska bemötas på samma sätt som andra när förmåner höjs. När det gäller barnbidrag låter detta sig göra exempelvis genom att man höjer barnets andel i utkomststödet eller låta barnbidragshöjningen utgöra prioriterad inkomst när utkomststöd betalas. En annan sak som tål fundera på när den sociala tryggheten ses över är om den gällande lagens definitionen på ensamföräldrar som har rätt till höjt barnbidrag är ändamålsenlig.

Motionen

Utskottet har godkänt ändringen av 7 § i barnbidragslagen i enlighet med regeringens proposition. Av detta följer att lagmotionen bör förkastas.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslaget godkänns utan ändringar och

att lagmotion LM 62/2007 rd förkastas.

Helsingfors den 11 oktober 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
medl. Maria Guzenina-Richardson /sd
Hannakaisa Heikkinen /cent
Arja Karhuvaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Jukka Mäkelä /saml

Håkan Nordman /sv (delvis)
Päivi Räsänen /kd
Pertti Salovaara /cent
Paula Sihto /cent (delvis)
Anni Sinnemäki /gröna
Lenita Toivakka /saml
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.

RESERVATION 1***Motivering***

Vi godkänner propositionen till den del barnbidragets ensamförsörjartillägg höjs med tio euro (från 36,60 till 46,60 euro) från ingången av 2008. Det som vi däremot är missnöjda med är att regeringen står i beråd att utesluta merparten av barnfamiljerna från barnbidragshöjningar. Barnfamiljerna behöver få det bättre i vårt samhälle.

Socialdemokratiska riksdagsgruppen föreslår såväl i en budgetmotion som i en parallell lagmotion att barnbidraget för familjens första barn ska höjas. Vi vill att barnbidragshöjningen ska gälla alla familjer. Konsumentundersökningar visar nämligen att det är det första barnet som vanligen ger upphov till de största kostnaderna. Vårt förslag innebär att barnbidraget för det första barnet höjs till samma belopp som barnbidraget för det andra barnet.

Regeringen har för avsikt att höja serviceavgifterna inom vård och omsorg och indexbinda dem. Det leder till ökade utgifter för barnfamiljer. Regeringen ämnar inte heller överlåta extrainkomsterna av serviceavgiftshöjningen på kommunerna för att dessa kunde använda dem för att tillhandahålla tjänster. Också detta är enligt vår mening ett argument för att stödja barnfamiljerna ekonomiskt.

Vi anser att barnbidragslagen bör ändras så att barnbidraget för familjens första till barnbidrag

berättigade barn höjs från 100 till 110,50 euro per kalendermånad. Också i det fall att barnet är i institutions- eller familjevård och barnbidraget betalas till kommunen eller när barnbidraget betalas till barnet självt skulle barnbidraget vara 110,50 euro per kalendermånad.

Andelen fattiga har ökat mer bland barnfamiljer än bland befolkningen i övrigt under de tio senaste åren. De allra fattigaste familjerna har ingen som helst nytta av barnbidragshöjningarna. Därför föreslår vi en höjning inte bara av barnbidraget för det första barnet utan också av utkomststödets grunddel för barn. Dessutom anser vi att det bör utredas om barnbidrag kunde betalas även till 17-åringar och hur barnbidraget kunde samordnas med studiestödet och andra sociala förmåner. En annan sak som vi anser bör utredas är om barnbidraget, helt eller delvis, kunde betraktas som prioriterad inkomst i utkomststödet för att det inte ska påverka utkomststödet.

Vi instämmer i uttalande 1 och 3 i Päivi Räsäns reservation.

Förslag

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi

att lagförslaget i utskottets betänkande godkänns med följande ändringar:

Reservationens ändringsförslag

L a g
om ändring av 7 § i barnbidragslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i barnbidragslagen av den 21 augusti 1992 (796/1992) 7 § 1, 3 och 4 mom., sådana de lyder
i lag 1226/2003, som följer:

7 §

Barnbidragets storlek

Barnbidraget är 110,50 euro per barn och kalendermånad.

(3 mom. som i ShUB)

Om barnet så som avses i 11 § 1 mom. är i anstalts- eller familjevård och barnbidraget betalas

till kommunen eller om bidraget med stöd av 12 § 1 mom. betalas till barnet självt, är barnbidraget 110,59 euro per kalendermånad. För barn till ensamförsörjare betalas dock barnbidraget höjt med 46,60 euro per kalendermånad.

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i ShUB)

Helsingfors den 11 oktober 2007

Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd

RESERVATION 2

Motivering

Den höjning regeringen föreslagit av barnbidragets ensamförsörjartillägg är välkommen och signalerar att familjepolitiken är inne på rätt väg. Problemet är emellertid att ensamförsörjartillägget praktiskt taget är lika med noll för familjer som får utkomststöd. Av Finlands ca 1,1 miljoner barn växer ungefär 100 000 upp i familjer som lever på utkomststöd. Av de barnfamiljer som beviljats utkomststöd är i runt tal hälften ensamförälderfamiljer. Som kristdemokratiska riksdagsgruppen föreslagit i en lagmotion (LM 21/2007 rd) bör barnbidragen vara prioriterad inkomst. Då skulle en höjning av dem inte minska utkomststödet.

Redan 2001 föreslog arbetsgruppen för barnbidrag att barnbidraget indexbinds och att också 17-åringar ska få barnbidrag. Under loppet av tre valperioder har barnbidragets reella värde minskat med över tio procent. Trots små påslag fortsätter det reella värdet på familjeförmåner att sjunka för de flesta barnfamiljer i en tid av växande inflation, främst beroende på att inkomstöverföringarna till barnfamiljer såsom barnbidrag och hemvårdsstöd inte är indexbundna. Barnfattigdomen har under de femton senaste åren ökat från fem till mer än tolv procent. Detta är en helt oacceptabel utveckling. Barnbidragen måste under den pågående valperioden bindas till index som ett led i ett program för tryggad försörjning för barnfamiljer.

Sjuttonåringar är minderåriga och ska därmed försörjas av sina föräldrar. De lever närapå alltid på föräldrarna men hör till de missgynnade när det gäller barnbidrag. I familjernas verk-

lighet finns det ingenting som talar för att gränsen för barnbidrag ska dras vid 17 år. Barnbidraget bör utvidgas till att omfatta alla som är yngre än 18 år och utan att tumma på beloppet. Här vill jag citera propositionen: "Barnfamiljernas fattigdom minskas och strävan är att ingripa i ojämlikhetsutvecklingen genom att förbättra barnfamiljernas ekonomiska ställning."

Det krävs en höjning av barnbidraget för att det faktiskt ska täcka kostnaderna för barnets försörjning. På den punkten instämmer jag i socialdemokraternas reservation.

Förslag

Med stöd av det ovan sagda föreslår jag

att tre uttalanden godkänns.

Reservationens förslag till uttalanden

1. *Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att barnbidraget helt eller delvis ska bli prioriterad inkomst för att det inte påverka utkomststödet.*
2. *Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar mått och steg för att förbättra barnfamiljernas ekonomi genom att indexbinda barnbidragen och därmed trygga deras köpkraft.*
3. *Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att utvidga rätten till barnbidrag till att gälla alla som inte fyllt 18 år.*

Helsingfors den 11 oktober 2007

Päivi Räsänen /kd